

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Version 4	Antal sidor 2
Dokumentägare Ann-Mari Gustavsson Hygiensjukköterska	Fastställare Anna Skogstam Bitr smittskyddsläkare/överläkare vårdhygien	Giltig fr.o.m. 2020-10-08	Giltig t.o.m. 2022-10-08

Enteral nutrition - hygien vid sondmatning

Gäller för: Hälso- och sjukvård

Detta dokument kan användas som underlag för utformning av egna lokala rutiner för respektive enhet.

God hygien ska iakttas vid hantering av sondnäring och sondmatningssystem samt vid matning och skötsel av hud.

Näringslösning

- Använd i första hand steril, fabriktillverkad, färdigberedd näringslösning i produktförpackning, avsedd för enteral nutrition.
- Öppnad förpackning kan förvaras i rumstemperatur.
- Öppnad förpackning som tillförs kontinuerligt, d.v.s. i slutet system, kan hänga upp till 24 timmar.
- Öppnad produktförpackning som förvaras i rumstemperatur ska kasseras efter fyra timmar.
- Öppnad förpackning där en del av innehållet används för administrering med spruta, är vanligtvis hållbar 24 timmar i kylskåp. Följ alltid vad tillverkaren anger.
Håll över den mängd som ska användas i rent kärl och ställ produktförpackningen i kylskåp.
- Sterila lösningar som hålls över i annan behållare är en icke-steril produkt och ska användas inom fyra timmar.
- Pulver som blandas med vatten är en icke-steril lösning och ska användas inom fyra timmar från tillagning.

Hängtider, sondnäring och sondaggregat

Näringslösning	Administrering	Hängtid	Sondaggregatbyte
steril	kontinuerlig	24 tim.	minst en gång per dygn
steril	intermittent	4 tim.	nytt vid varje tillfälle
icke-steril	intermittent	4 tim.	nytt vid varje tillfälle

Sondaggregat

Sondaggregat är engångsprodukter och ska inte återanvändas.

Undantag

Vid kontinuerlig tillförsel kan samma aggregat användas ett dygn. Har aggregatet en port ska denna användas vid administrering av läkemedel. När porten inte används ska den förses med steril propp. Ta ny efter varje hantering av porten.

Behållare till icke steril produkt

- En- eller flergångsbehållare kan användas för icke-steril produkt.
- Flergångsbehållare diskas mellan varje matningstillfälle med handdiskmedel och vatten och lufttorkas eller körs i diskdesinfektor/hushållsdiskmaskin.
- Kasseras vid missfärgning eller vid bristande funktion, annars byte minst en gång per månad.

Sprutor till sond

- En- eller flergångsspruta kan användas.
- Flergångsspruta ska användas i första hand.

Inom slutenvården/särskilda boenden

- Rengöring/desinfektion i diskdesinfektor eller hushållsdiskmaskin efter varje användning.
- Dela kolv och cylinder och placera cylinderdelen så att invändig desinfektion kan ske.
- Låt sprutan lufttorka isärtagen och upprättstående.
- Efter processen förvaras sprutan isärtagen torrt och dammfritt.
- Inspektera sprutan efter varje användning och byt om den blivit repig, missfärgad, otät eller trög, byte minst en gång/månad. Följ tillverkarens anvisningar.

I hemmet

- Rengör sprutan mellan varje matningstillfälle antingen genom att handdiska den med diskmedel och vatten eller genom att köra den, isärtagen, i diskmaskin.
- Inspektera sprutan efter varje användning och byt om den blivit repig, missfärgad, otät eller trög, byte minst en gång/månad. Följ tillverkarens anvisningar.
- Förvara sprutan isärtagen torrt och rent till exempel i skåp.

Steril enteral/oralspruta är avsedd för engångsbruk och kasseras efter användning.

Vid matning med spruta hålls sondnäring över i rengjort och desinfekterat kärl. Hantera och förvara rengjort och desinfekterat kärl rent, torrt och dammfritt.

Skötsel av sond

- Skölj igenom sonden med vatten efter varje matningstillfälle.
- Återanvänd inte sonden om den skulle åka ut.
- Följ alltid tillverkarens rekommendation för liggtid.
- Inspektera och rengör hud och näsöppning dagligen.

Skötsel av PEG, gastrotube, knapp

Mellanslang till knapp finns för en- eller flergångsbruk till en patient.

- Följ i första hand tillverkarens rekommendation om bytesfrekvens och rengöring av mellanslang för flergångsbruk.
- Efter rengöring förvaras mellanslangen rent mellan matningstillfällena, till exempel förvaring i höggradigt ren burk eller påse.

Rengör dagligen huden runt infarten. Använd tvål eller tvättkräm och vatten.

Se mer information om [slangar och sår](#) på Smittskydd Värmlands webbplats.

Referenser

SFS 1993:584; Svensk författningssamling. *Lagen om medicintekniska produkter.*

SOSFS 2008:1; *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvård.*

LVFS 2003:11; *Läkemedelsverkets föreskrifter om medicintekniska produkter.*

SOSFS 2005:12; *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för kvalitet patientsäkerhet inom hälso- och sjukvård.*

Vårdhandboken; www.vardhandboken.se

Dokumentet är utarbetat av: Ann-Mari Gustavsson Anna Skogstam